

Csúry Bálint
Emigráció első ideje

1947. május 30. - 1948. augusztus 1.

AJÁNLO

Magyarország regimentálása a Szovjetunió kommunista rendjébe – sokak véleménye szerint – elkerülhetetlennek tűnt, igaz, számottevő volt a polgári demokrácia megszilárdulását várók hányada is. (A kor közvéleménykutatói szerint a kommunisták esélye nem emelkedett az egyedüli kormányzás megszerzésére, mitöbb 1945 novemberében az országos választásokon támogatottságuk határozottan csökkenni látszott.)

A demokratikus választások meghatalmazására alakult koalíciós kormány a Független Kisgazdapárt-i Nagy Ferenc miniszterelnök irányításával őrizte hazánk stabilitását az 1947 őszi tervezett békekötésig a szuverenitás megszerzéséért és a rákövetkező országgyűlési választások eljöveteleért.

A magyar nép a háborúból felocsúdva, az idegen megszállás terhei alatt is, valami csodaszámba menően teljesített. Az újjáépítésnek lendületet nyújtott a földreform, melynek nyomán a kisgazdaságok megtermelték az ország kenyerét, a teljesítmények pedig alapként szolgáltak a biztos forint megjelenésének. Ennek a demokratikus rendű és szabad piaci versenyt hirdető országnak szaporodtak jóakarói a világban. Szilárd oszlop volt mindebben Czupy Bálint, nemzet-gyűlési képviselő.

A látkép akkor kezdett torzulni, mikor 1947 elején az itt állomásozó szovjet hadosztály durva erőszakkal eltávolította a kormányt és hivatalba helyezte a kommunista kisebbség diktatúráját.

Czupy Bálint itt kezdte írni naplóját: az emigrációba vezető útján. Kétségtelen, hogy számára Nagy Ferenc miniszterelnök és Varga Béla parlamenti elnök elűzése jelezte a haza elhagyásának végső kényszerét. Elköszönt szeretteitől, barátaitól, otthonától. A határt június 4-én lépte át. Bécs angol zónájában kezdődött a menekült politikus fogadtatása. Eltökélte azonban, hogy hazája szabadságáért tevékeny marad a nyugati barátok segítségével.

Az elkövetkezendő hónapok során a hivatalos meghallgatások és a vendéglátás pozitív szellemben történtek. Egyre építette kapcsolatait. Hitt ezek erejében. Azonban terhes volt számára a tétlen várakozások megélése: a hírek hazulról, az emigráns találkozók, főképpen pedig a mindent árnyaló globális politika huzavonái. *„Újra csak eseménytelen a nap. Lopom ezeket a drága napokat. A gondolat valamennyi közt a legmegalázóbb, hogy odahaza a mezőben dandárja van a munkának.”*

Július 24.

„A budapesti rádió tegnap este bement, Tildy köztársasági elnök a kormány előterjesztésére feloszlatta az alkotmányozó nemzetgyűlést. Az újonnan választott országgyűlést pedig szeptember 16-ára összehívta. Tehát a kommunisták és az oroszok pokoli terve eddig sikerült.”

Augusztus 1.

„A mai napon nagy öröm ért minket. Levelet kaptunk Svájcból, barátainktól. A levél tartalmát nem idézhetem, csak annyit: biztató híradás. De tartalmazza Nagy Ferenc üzenetét is számunkra Amerikából. Nagyon megnyugtató ez a mi helyzetünkben.”

Örömünk még fokozódik, amikor épp a mai napon olvassa be a new yorki rádió Nagy Ferencnek egy beszédét, amelyet Amerikában egy munkásgyűlésen tartott. E beszéd csodálatosan szép volt. Öszinte és bátor... Mi könnyes szemmel hallgatjuk drága jó barátunk kemény szavait, aki immár nem csak a szerencsétlen magyar népnek, de az egész Kelet-Európának is szószólója lett. Áldja meg érte a jó Isten!”

Augusztus 2.

„Nagy Ferenc volt magyar miniszterelnök beszédét tegnap este átvették a többi leadók is. Ami azt jelenti, hogy tudomást vett róla az egész világ. Ezekben a napokban különös jelentőséget ad a rendkívül bátorhangú beszédnek az a körülmény, hogy Nagy Ferenc volt az első, aki keményen ráolvasta a szovjet fejére a kérlelhetetlen igazságokat. Mert, bár az egész művelt világ ismeri a kommunizmus vérszagú bűneit, jelenleg még minden nemzetek szóvivői csak kerülgetik a tényeket, mint macska a forró kását és senki sem nyúlt eddig az elgennyedt sebek lényegéhez. Most Nagy Ferencnek jutott a szerep, hogy elmondja az elkövetkező világ-politikai színjáték nyitányát.”

Szeptember elejétől kezdődően meglódult az emigráns politika. Czupy Bálint és Hajdú-Németh Lajos többnyire aktív részesei voltak a tanácskozásoknak.

Az 1947-es szovjet puccs nyomán végbemenő folyamatok leírása érdekes betekintést nyújthat résztvevőinek gondolatvilágáról. Ki, kivel és legfőképpen miről tartotta érdemesnek terveket szőni, vitatkozni, eszmét cserélni?

Sulyok Dezső könyvet írt a zord idők részeseiről. Többedmagával együtt kémlelte a jövőt Eckhardt Tibor és Habsburg Ottó látó-határán. Mások Nagy Ferenc és Varga Béla valóság értékeléséről tudva mérlegelték Peyer Károly helyét, szerepét.

Az emigráns eszmefuttatások tartalmát tovább gazdagították Csicsery-Rónay István külpolitikai és Vatai László filozófia tanár etikai fejtegetései. Ők ketten, akiket megkínzott a kommunista hatalom, összeesküvést fabrikálva a szovjet haderő osztagainak erejével. Mert mondassék ki: Magyarországon nem volt kommunista hatalom-átvétel, ami történt, hogy egy megszálló katonai hatalom erőszakkal elmozdította a törvényesen választott parlamentet és kormányt, hogy hatalomba helyezze a zsarnok kisebbséget.

A napló írója emigrációja első esztendeje Karácsonyának reménykedéseit úgy jelenítette meg, hogy az olvasó elvárja a továbbiak számadását is, okkal. Azt, amikor majd „Bálint gazda” néven a szabad rádió hullámain naponta szólította meg a magyar föld művelőit, azon a kiscgazda hangon, amelyik bátorítóan hallatszott minden magyar polgárnak, patriótának.

Így méltatom Czupy Bálintot, az én földimet, barátomat, a zord időkből képviselőtársamat.

Prof. Dr. Horváth János
utazó-nagykövet,
az Országgyűlés korábbi korelnöke